4. ΑΝΑΣΚΑΦΑΙ ΕΝ ΘΗΒΑΙΣ

᾽Εν σελ. 404 τοῦ ***᾽Αρχαιολ. Δελτ.*** 1917 (=Κεραμοπούλλου ***Θηβαϊκὰ)*** μνημονεύεται ἡ ἀνασκαφὴ τοῦ Καλόπαιδος ***(Πρακτικὰ τῆς ᾽Αρχ. ῾Ετ.***1893, 18 ἑξ.) ἡ γενομένη πρὸς βορρᾶν τῆς πόλεως τῶν Θηβῶν, πλησίον πρὸς νότον τοῦ σιδηροδρομικοῦ σταθμοῦ καὶ γίνεται λόγος καὶ περὶ συμπλεγμάτων τοίχων καὶ φρεάτων παλαιῶν, ἅτινα ἀπεκάλυψαν ἐκχωματώσεις τῆς σιδηροδρομικῆς ἑταιρείας καὶ εἶδον ἐγώ. Προστίθεται δ᾽ ὅτι ἐκ τῶν φρεάτων ἐξήχθησαν ὄστρακα τοῦ Ε΄ αἰ. π. Χ.

Τὰ μέρη ταῦτα, ἐφ᾽ ὧν μέχρι πρό τινων ἐτῶν ἔκειτο μόνη ἡ ἐκκλησία τῆς ῾Αγ. Παρασκευῆς καὶ ὁ μῦλος τοῦ Δελβινακιώτου, κατελήφθησαν πάντα, πλὴν τοῦ οἰκοπέδου τοῦ σιδηροδρόμου, ὑπὸ προσφυγικοῦ συνοικισμοῦ, οὗτινος οἰκίσκοι τινὲς δυστυχῶς ἐκτίσθησαν καὶ ἐπὶ τῶν ἀναχωμάτων τοῦ κοίλου τοῦ θεάτρου, παρὰ πᾶσαν καταβληθεῖσαν ἀντενέργειαν. ῾Ο ἄλλοτε ἀκατοίκητος ἐνταῦθα χῶρος (Θηβαϊκά, σ. 403, εἰκ. 201) ἔχει νῦν ὅλως διάφορον ὄψιν.

῾Ο συνοικισμὸς ἄρχεται ἀμέσως μετὰ τὸ οἰκόπεδον τοῦ σιδηροδρόμου, τὰ δὲ διανοιγόμενα θεμέλια τῶν νέων οἰκίσκων προσέκρουσαν εἰς παλαιότερα. ῾Η ἐμφάνισις τούτων ἔδωκεν ἀφορμὴν πρὸς ἀναστολὴν τῶν οἰκοδομικῶν ἐργασιῶν ἔν τινι οἰκοπέδῳ, ὅτε μεταβὰς ἐκεῖ ἐγώ, συνοδευόμενος καὶ ὑπὸ τοῦ νέου ἐπιμελητοῦ τῶν ᾽Αρχαιοτήτων κ. ᾽Ι. Παπαδημητρίου, προέβην εἰς ἀνασκαφικὴν ἔρευναν.

Εὐθὺς ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας ἀπεκαλύφθη ὁ οὐδὸς δωματίου οἰκίας πυρποληθείσης. ῞Οτι δὲ ἐκ τῆς αὐλῆς ἐχωροῦμεν πρὸς τὸ δωμάτιον, ἐδείκνυεν ἡ ὕπαρξις ἑτέρας θύρας ἄλλου, ἀνατολικοῦ δωματίου παρὰ τὴν σχηματιζομένην ἐγγὺς ὀρθὴν γωνίαν τῆς αὐλῆς (Εἰκ. 1).

Αἱ παραστάδες τοῦ βορείου δωματίου ἦσαν ἐκ πώρου ὁ δὲ οὐδὸς ἐκ μαρμάρου. Οἱ τοῖχοι, σῳζόμενοι μέχρι ὕψ. 1 μ., ἦσαν ἐκτισμένοι διὰ λίθων καὶ ὠμῶν πλίνθων ἀναμίξ, ὥστε ἡ κατακόρυφος ὄψις δὲν ἦτο ὁμαλὴ καὶ συνεπληροῦτο ἢ διὰ προσθήκης ὀρθίων τεμαχίων κεράμων, ἅτινα ἐκρύπτοντο ἔπειτα ὑπὸ τὸ ἀσβεστῶδες ἐπίχρισμα ἢ δι᾽ ἐπαλλήλων στρωμάτων ἀσβέστου, ὧν τὰ ἐσωτερικὰ ἦσαν μετ᾽ ἄμμου ἀνάμικτα, τὸ δ᾽ ἐξωτερικὸν ἦτο καθαρόν, ἀλλὰ πεπτωκός. Τούτου τεμάχια ὅμως, ἅτινα συνελέχθησαν, ἐδείκνυον καὶ γραμμὰς ἀναπλάστους καὶ λείψανα χρωμάτων. Τὰ ὑψηλότερα μέρη τῶν τοίχων, τῶν δ᾽ ἐσωτερικῶν ἐνιαχοῦ καὶ τὰ κατώτερα ἦσαν ὅλως ἐκ πλίνθων, αἵτινες διαλυθεῖσαι ἀπετέλεσαν στρῶμα χώματος καθαροῦ ἀπὸ λίθων καὶ χαλίκων.

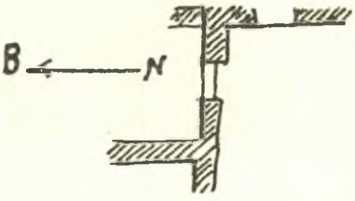

Εἰκ. 1. Σχέδιον τῶν ἐρειπίων τῆς ἐμῆς ἀνασκαφῆς.

᾽Εντὸς τοῦ δωματίου παρὰ τὴν θύραν εὑρέθη μέρος πωρίνου κίονος (Εἰκ

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
12/10/2023 10:44:54 EEST - 167.114.118.212

2,3), ἀριστ. δὲ τῆς θύρας παρὰ τὴν γωνίαν καὶ τὸν δυτ. τοῖχον εὑρέθη στρῶμα

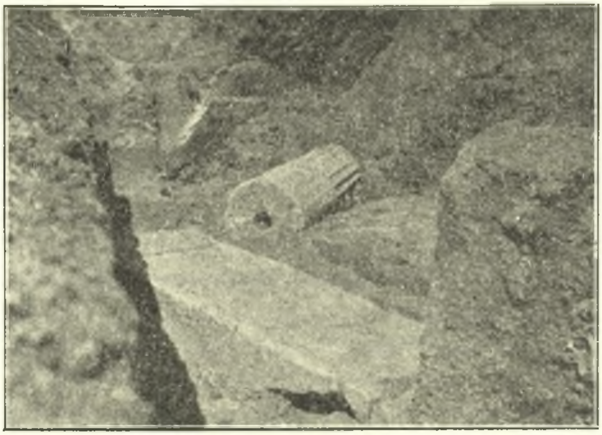

Εἰκ. 2. Ἔξωθεν ὁ οὐδὸς τοῦ δωματίου καὶ ὁ κίων ἐντός.

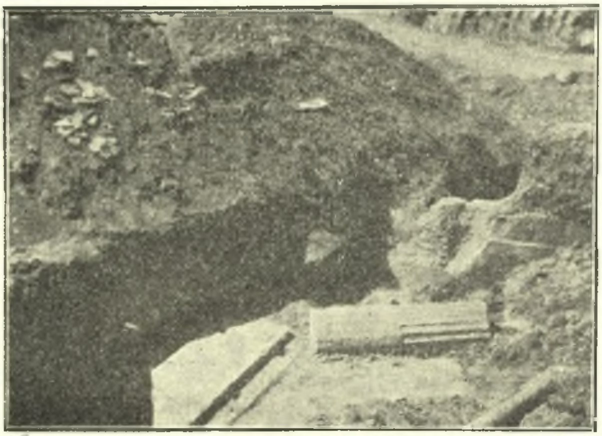

Εἰκ. 3. Ἔσωθεν ὁ οὐδός, ὁ κίων καὶ μέρος τοῦ β. τοίχου.

πηλίνων πλαγγόνων ἐγχρώμων, αἵτινες, φαίνεται ὅτι ἀπέκειντο ὡς ἐν Πριήνῃ καὶ Πομπηίᾳ ἐπί τινος γείσου ἢ ἴσως καὶ ξυλίνου ρυμοῦ τοῦ τοίχου, ὅθεν κατέπεσον εἰς τὸ δάπεδον κατὰ τὴν πυρκαϊάν. Ἦσαν ὑγραὶ καὶ μαλακαὶ καὶ ἐρρωγυῖαι καὶ ἐξήγοντο μετὰ δυσκολίας εἰς τεμάχια. Δὲν συνεκολλήθησαν δὲ ἀκόμη. Περαιτέρω ἐγγὺς βορειότερον παρὰ τὸν δυτικὸν τοῖχον τοῦ δωματίου εὑρέθη καταπεσὸν ἐκ τοῦ ρυμοῦ ἀκέφαλον (ὕψ. 0.57) μαρμάρινον ἀγαλμάτιον γυναικεῖον ἐνδεδυμένον καὶ σῴζον ἐπὶ τῶν ἐσθήτων λείψανα χρωμάτων (Εἰκ. 4).

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
12/10/2023 10:44:54 EEST - 167.114.118.212

Δεξιὰ τῆς θύρας παρὰ τὴν ἀνατολικὴν γωνίαν τοῦ δωματίου εὑρέθη ἀκανόνιστον ὑπὸ ἀνεπιτηδείου ἀνθρώπου διερρυθμισμένον διὰ λίθων ἡμικυκλικὸν θεμέλιον ἢ βάθρον, ἐντὸς δὲ τοῦ τόξου τοῦ ἡμικυκλίου συνελέχθησαν πεντήκοντα περίπου ἀγνῦθες ἤτοι βαρείδια ὀρθίου ἱστοῦ. Προφανῶς αἱ γυναῖκες τῆς οἰκίας θὰ εἶχον διαρρυθμίσει τὴν θέσιν τοῦ ἱστοῦ, ὅστις κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς πυρκαϊᾶς θὰ ἦτο ἐν ἐνεργείᾳ καὶ διὰ τοῦτο ἐσωρεύθησαν ἐπὶ τοῦ δαπέδου αὐτόθι αἱ ἀγνῦθες, αἵτινες συνήθως ἐν ταῖς ἀρχαίαις οἰκίαις εὑρίσκονται διάσπαρτοι εἰς διάφορα δωμάτια μεμονωμέναι ἢ κατὰ ποσὰ μᾶλλον μικρὰ πλησίον ἀλλήλων.

Εἰκ. 4. Ἀγαλμάτιον εὑρεθὲν ἐντὸς τῆς κεκαυμένης οἰκίας.

Εὐθὺς ὡς ἐγένετο φανερόν, ὅτι ἀνέσκαπτον οἰκίαν ἰδιωτικὴν ἔξω τῆς Καδμείας κειμένην καὶ πυρποληθεῖσαν, ἀνήγαγον αὐτὴν εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου, ὅστις τῷ 336 ἐπυρπόλησε τὰς Θήβας καὶ ἠρήμωσεν αὐτάς, μέχρις ὅτου ὁ Κάσσανδρος τῷ 316 ἤτοι μετὰ εἰκοσαετίαν, περισυλλέξας ὅσους ἠδυνήθη Θηβαίους ἐκ τῶν διὰ τῆς φυγῆς σωθέντων τῇδε κἀκεῖσε τῆς Ἑλλάδος, πάντως ὀλίγους, συνῴκισεν αὐτοὺς ἐπὶ τῆς ἀκροπόλεως Καδμείας· ὥστε ἔκτοτε μόνη ἡ Καδμεία κατῳκεῖτο, καθ' ἃ εἶπον ἐν τοῖς ***Θηβαϊκοῖς*** μου σ. 267 ἑξ.

Τὴν γνώμην ταύτην ἐνίσχυε καὶ νόμισμα τοῦ Φιλίππου τοῦ πατρὸς τοῦ Ἀλεξάνδρου εὑρεθὲν ἐν τῷ δωματίῳ. Περιγραφὴ τοῦ νομίσματος:

18 Κεφαλὴ Ἀπόλλωνος πρὸς ἀρ., φοροῦσα ταινίαν

ὀπ. Ἱππεὺς δεξ. [ΦΙΛΙΠΠΟΥ]·

νους 307-243. Ἀλλὰ τόσον θελκτικὴ ἐνεφανίζετο ἡ ἄνω ἑρμηνεία τοῦ ὅλου εὑρήματος, ὥστε εἰς τὸ νόμισμα τοῦ Φιλίππου ἐδόθη μέγα κῦρος ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν ἄλλην παράδοσιν τὴν μαρτυροῦσαν περὶ τῆς ὑπὸ Ἀλεξάνδρου πυρπολήσεως τῆς πόλεως. Οὕτω ὄχι μόνον οἱ ἄλλοι προηγμένοι χαρακτῆρες τοῦ ἀγάλματος ἐθεωρήθησαν ὡς πρότυπον τῶν χαριτωμένων Ταναγραϊκῶν πλαγγόνων, ὥστε ἐθεωρήθη ὁ τύπος τοῦ ἀγάλματος προηγηθεὶς αὐτῶν χρονολογικῶς, ἀλλὰ καὶ ἡ χρονολογία τοῦ Μεγαρικοῦ νομίσματος ὑπελήφθη διορθωτέα.

Πάντα ταῦτα ὅμως ἀνέτρεψεν εὑρεθὲν νόμισμα Βοιωτικὸν τόδε:

18. Κεφαλὴ ἀσαφὴς ἅτε ἐφθαρμένη.

Πρὸς τὴν γνώμην ταύτην ἀντέφασκεν ἕτερον νόμισμα μεγαρικόν, τόδε:

19 Κεφαλὴ Ἀπόλλωνος δεξ.

ὀπ. ΜΕΓΑ[ΡΕΩΝ]. Τρίπους

ἐπειδὴ ἀποδίδεται (πρβλ. BMC *Attica* πίν. XXI, 8 σελ. 119) εἰς τοὺς χρό-

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
12/10/2023 10:44:54 EEST - 167.114.118.212

ὄπ. ΒΟΙΩ ΤΩΝ. Ποσειδῶν γυμνὸς πρὸς ἀρ. στηρίζων τὸν δεξ. πόδα ἐπὶ βράχου, διὰ τῆς δεξ. κρατῶν τρίαιναν (B M C Central Greece σ.41 πιν. VI, 8.

Πάντα τὰ ὅμοια Βοιωτικὰ νομίσματα τάσσονται εἰς τὸν χρόνον 220-197 π. χ. μετ' ἀσφαλείας, ἐπειδὴ εἶνε ἐπικεκομμένα ἐπὶ νομισμάτων τοῦ βασιλέως Ἀντιγόνου Β΄ τοῦ Δώσωνος (229-220 π. χ.) φερόντων ἐπὶ τῆς ὄψεως κεφαλὴν Ἡρακλέους, ὄπισθεν δὲ νεαρὸν ἱππέα (πρβλ. καὶ Σβορῶνον ἐν Δ Ε Ν Α τόμ. 11 σ. 230).

Ὥστε ἡ πυρκαϊὰ τῆς οἰκίας ἐγένετο πολὺν χρόνον μετὰ τὸν Ἀλέξανδρον καὶ τὸν Κάσσανδρον, ἐγένετο μετὰ τὸν Ἀντίγονον τὸν Δώσωνα. Κατ' ἀκολουθίαν πρέπει νὰ δεχθῶμεν, ὅτι ἀληθεύει καὶ τὸ γραφὲν ὑπ' ἐμοῦ ἐν ***Θηβαϊκοῖς*** σ. 276,1 «ὅτι σὺν τῷ χρόνῳ οἰκίαι τινὲς ἐκτίσθησαν (μετὰ τὸν Κάσσανδρον) καὶ πέριξ ἔξω ἢ κάτω τῆς Καδμείας, ὥστε οἱ κάτοικοι τούτων νὰ ἀπολαύωσι τῶν ἀπὸ τῆς Καδμείας φερομένων ἔκπαλαι ὑδάτων κατὰ τὸν Ἡρακλείδην (***Θηβαϊκὰ*** σ. 256_1)».

[Ὁ Ἡρακλείδης οὗτος ἢ οἱοσδήποτε εἶνε ὁ γράψας τὰ σωθέντα ἀποσπάσματα «περὶ τῶν ἐν τῇ Ἑλλάδι πόλεων» ἔζη μετὰ τὴν ἐπὶ Κασσάνδρου ἀνάκτισιν τῆς πόλεως τῶν Θηβῶν καὶ ἴσως καὶ πολὺ ὕστερον, ἐπειδὴ γινώσκει τὴν ἐπὶ Κασσάνδρου νέαν ῥιζικῶς ῥυμοτομίαν καὶ τρεῖς κατασκαφάς, λέγων: «ἀρχαία μὲν οὖσα, καινῶς δ' ἐρρυμοτομημένη διὰ τὸ τρὶς ἤδη, ὥς φασὶν αἱ ἱστορίαι, κατεσκάφθαι διὰ τὸ βάρος καὶ τὴν ὑπερηφανίαν τῶν κατοικούντων.»]

Τούτων οὕτως ἐχόντων, πρέπει νὰ ἐρευνήσωμεν, πότε ἐγένετο ἡ πυρκαϊὰ αὕτη, ἥτις πρέπει νὰ συνδυασθῇ πιθανώτατα πρὸς γενικωτέραν καταστροφήν, ἀφ'οὗ ἡ οὐχὶ πενιχρὰ αὕτη οἰκία δὲν ἀνῳκοδομήθη. Αὐτὸ τοῦτο δὲ παρετηρήθη καὶ ἐν ἄλλῃ οἰκίᾳ,ἣν πλησίον ἠρεύνησεν ὁ ἔφορος κ. Καροῦζος προδοθεῖσαν ὑπὸ τῆς θεμελιώσεως ἄλλου προσφυγικοῦ οἰκίσκου. Ἡ οἰκία αὕτη δὲν εἶχε πυρποληθῆ ἀλλ' ἁπλῶς κρημνισθῆ καὶ ὡσαύτως δὲν ἀνῳκοδομήθη.

Εἶνε λοιπὸν ἀνάγκη νὰ εὑρεθῇ πολιτική τις καὶ πολεμικὴ περιπέτεια τῶν Θηβῶν νεωτέρα τοῦ Κασσάνδρου καὶ νεωτέρα τοῦ Δώσωνος.

Τοιαῦται περιπέτειαι τῆς πόλεως εἶνε δύο: μία ἐπὶ τοῦ Μομμίου τῷ 146-5 καὶ μία ἐπὶ τοῦ Σύλλα.

Τὴν συμπεριφορὰν τοῦ Μομμίου πρὸς τὰς πόλεις τὰς συμμαχησάσας μετὰ τοῦ Διαίου τῷ 146 καὶ ἰδίᾳ τὰς Βοιωτικὰς ἀναλύω ἐν μελέτῃ μου δοθείσῃ πρὸς δημοσίευσιν ἐν τῷ ***Ἀρχαιολογικῷ Δελτίῳ*** 1929 ἢ 1930.

Ὁ Πολύβιος 40,3 παρέχων δραματικὴν γενικὴν περιγραφὴν τῆς ἐν Ἑλλάδι ἐπελθούσης ἕνεκα τῆς εἰσβολῆς τοῦ Μετέλλου καὶ τοῦ Μομμίου καταστάσεως προσθέτει περὶ τῶν Θηβαίων εἰδικῶς: «οἱ δὲ Θηβαῖοι ἐκλιπόντες πανδημεὶ τὴν πόλιν ἔρημον τελείως κατέλιπον, ἐν οἷς καὶ Πυθέας, εἰς Πελ-

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
12/10/2023 10:44:54 EEST - 167.114.118.212

Χαλκοῦς ὁπλίτης ἐκ Δωδώνης. Τὸ ἄνω μέρος.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
12/10/2023 10:44:54 EEST - 167.114.118.212

λοπόννησον ἀποχωρήσας μετὰ γυναικὸς καὶ τῶν τέκνων, ἠλᾶτο κατὰ τῆς χώρας». Καὶ ἀποδίδει μὲν καὶ ὁ Παυσανίας (7, 15, 10) τὰ γεγονότα ταῦτα τῶν Θηβῶν εἰς τὸν χρόνον ἀμέσως μετὰ τὴν παρὰ τὴν Σκάρφειαν ἧτταν τοῦ Κριτολάου ὑπὸ τοῦ Μετέλλου καὶ πρὸ τῆς καταστροφῆς τῆς Κορίνθου ὑπὸ τοῦ Μομμίου, προσθέτει δὲ καὶ ὅτι ὁ «Μέτελλος οὔτε ἱερὰ ἐμπιπράναι θεῶν ***οὔτε οἰκοδομήματα καθαιρεῖν εἴα,*** Θηβαίων τε τῶν ἄλλων μήτε ἀποκτείνας μηδένα μήτε αἱρεῖν φεύγοντα ἀπηγόρευε» κ.λ.

Ἀλλ' ὁ Μόμμιος μετὰ τὴν καταστροφὴν τῆς Κορίνθου ὑπῆρξε σκληρὸς πρὸς τοὺς ἐχθροὺς τῆς Ρώμης.

Τότε αἱ Θῆβαι ἐπέσυραν τὴν ὀργὴν τοῦ Ῥωμαίου στρατηγοῦ ὡς καὶ ἡ Χαλκὶς καὶ κατεσκάφησαν κατὰ τὸν Λίβιον *epit* 52 "Thebae quoque et Chalcis, quae auxilio (Diaeo) fuerunt, dirutae„ (πρβλ. καὶ Niese, Gesch. III, 351 ἑξ.)

Τὰς παραδόσεις περὶ τῆς ἐπὶ Σύλλα (86 π. χ.) ἀτυχίας τῶν Θηβῶν ἀναλύω ***ἐν Θηβαϊκοῖς*** (σ. 272 πρβλ. 405 ἑξ.). Παρατηρῶ μόνον ἐνταῦθα, ὅτι, ἐν ᾧ δὲν γνωρίζομεν λεπτομερείας περὶ τῶν τότε παθημάτων τῶν Θηβαίων, ὁ Παυσανίας ὅμως (9, 7, 4 ἑξ.) λέγει, ὅτι τότε «ἔδει.... ***κακῶν σφᾶς μεγάλων*** γεύσασθαι», καὶ ὅτι «τὴν ἡμίσειαν ἀπετέμετο αὐτῶν τῆς χώρας».... καὶ ὅτι «τοῖς θεοῖς ἀντέδωκεν ἀντὶ τῶν χρημάτων γῆν τὴν ἡμίσειαν τῆς Θηβαΐδος» (πρβλ. Ἀρχ. Ἐφ. 1910, 217 ἑξ.) καὶ ὅτι ὁ «Σύλλας... ἐς αὐτοὺς ἐχρῆτο ὅμως τῷ θυμῷ καὶ ***ἄλλα τε ἐξεῦρεν ἐπὶ λύμῃ τῶν Θηβῶν*** καὶ τὴν ἡμίσειαν ἀπετέμετο» κ.λ. Τίνα καὶ ποῖα εἶνε τὰ ἄλλα κακὰ ἅτινα ἐξεῦρεν, δὲν λέγεται. Ἀλλὰ καταλήγει ὁ Περιηγητὴς ὡς ἑξῆς: «***τὴν μὲν*** δὴ ἀφαίρετον χώραν ὕστερον Ρωμαίων χάριτι ἀνεσώσαντο οἱ Θηβαῖοι, ***τὰ δὲ*** ἄλλα εἰς τὸ ἀσθενέστατον ***ἀπ' ἐκείνου*** προήχθησαν· καί σφισιν ἡ μὲν κάτω πόλις πᾶσα ἔρημος ἦν ἐπ' ἐμοῦ πλὴν τὰ ἱερά, τὴν δὲ Ἀκρόπολιν οἰκοῦσι Θήβας καὶ οὐ Καδμείαν καλουμένην».

Ἐκεῖνο τὸ ***τὴν μέν***, ἐπειδὴ ἀναφέρεται εἰς τὴν ἀφαίρετον ὑπὸ Σύλλα χώραν, διδάσκει, ὅτι τὸ ἑπόμενον ***τὰ δὲ ἄλλα*** περιγράφει τὴν ἀπὸ Σύλλα τύχην τῆς πόλεως· ὥστε καὶ τὸ ***ἀπ' ἐκείνου*** δηλοῖ τὸν Σύλλαν. Κατ' ἀκολουθίαν, ἂν ἀπὸ Σύλλα ἦτο ἡ κάτω πόλις πᾶσα ἔρημος, σημαίνει ὅτι πρὸ τοῦ Σύλλα δὲν ἦτο πᾶσα ἔρημος καὶ ὅτι ὑπάρχουσαί που πρότερον ἐκεῖ οἰκίαι ἐξέλιπον κατὰ ***βίαιον*** τρόπον, ἵνα διατηρῶσι τὰ πράγματα τὸν χαρακτῆρα τῶν ***μεγάλων κακῶν.*** Γίνεται λοιπὸν οὕτω πιθανόν, ὅτι καὶ ἐπὶ Σύλλα κατεστράφησαν οἰκίαι εἴτε ἄλλως εἴτε διὰ πυρός. Ἴσως μάλιστα αἱ οἰκίαι τῶν εὐπορωτέρων ἔκειντο ἔξω τῆς Καδμείας εἰς τὰ προάστεια, ὡς συνέβαινε καὶ ἐν Ἀθήναις.

Ἔχομεν λοιπὸν νὰ ἐκλέξωμεν μεταξὺ δύο χρονικῶν σημείων πρὸς ὁρισμὸν τῆς πυρκαϊᾶς τῆς οἰκίας, μεταξὺ δηλ. τοῦ 146-5 καὶ τοῦ 86 π. Χ.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
12/10/2023 10:44:54 EEST - 167.114.118.212

Ἐπειδὴ ὅμως τὰ εὑρεθέντα νομίσματα ἀνάγουσιν ἡμᾶς εἰς τοὺς ἀπωτέρους χρόνους, δέχομαι, ὅτι ἡ οἰκία ἐκάη τῷ 146 ἐπὶ Μομμίου, παρὰ τὴν περὶ τούτου εὐμενῆ γνώμην τοῦ Colin, *Rome et la Grèce* 631 ἑξ.

Τὰ ἀνασκαφέντα μέρη τῆς οἰκίας καὶ τὰ κινητὰ λοιπὰ εὑρήματα τῆς ἀνασκαφῆς εὑρεθέντα κατά τε τὸν χρόνον, καθ᾽ ὃν αὐτὸς διηύθυνον αὐτὴν καὶ ἔπειτα, ὅτε κατέλιπον αὐτὴν εἰς τὴν φροντίδα καὶ τὴν διεύθυνσιν τοῦ κ. Παπαδημητρίου, θὰ δημοσιεύσῃ οὗτος, ἀφ᾽ οὗ πρῶτον συμπληρώσῃ τὴν ἀνασκαφήν, τὰ δ᾽ εὑρήματα καθαρθῶσι καὶ συγκολληθῶσι. Τότε θὰ συναχθῶσι καὶ τὰ γενικώτερα πορίσματα.

Α. ΚΕΡΑΜΟΠΟΥΛΛΟΣ

5. ΑΝΑΣΚΑΦΑΙ ΠΑΡΑ ΤΗΝ ΦΛΩΡΙΝΑΝ ΤΗΣ ΑΝΩ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Αἱ κατ᾽ ἀπόφασιν τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἑταιρείας καὶ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας γενόμεναι ἐν Φλωρίνῃ ἀνασκαφαί, καίπερ δοκιμαστικαὶ ἀλλ᾽ ἐπὶ εὐρέος χώρου ἐνεργηθεῖσαι, δύνανται νὰ περιγραφῶσιν ἐπὶ τοῦ παρόντος, πρὸ τῆς πλύσεως καὶ τῆς ἐπεξεργασίας τῶν κινητῶν εὑρημάτων, ὡς ἑξῆς:

Ἡ πόλις Φλώρινα, ὡς γνωστόν, εἶνε ἐκτισμένη στενὴ καὶ μακρὰ ἑκατέρωθεν τοῦ διαρρέοντος αὐτὴν ἀπὸ Δ πρὸς Α ποταμοῦ καὶ καταλήγει ὡς καὶ ἡ φάραγξ τοῦ ποταμοῦ, εἰς τὴν πεδιάδα, ἐφ᾽ ἧς ἀναπτύσσονται νεόδμητα τμήματα αὐτῆς. Τὸ ἔσχατον μέρος τῆς φάραγγος, τὸ ἀνατολικὸν δηλ. φράσσεται ἀπὸ νότου ὑπὸ δασώδους ὀροσειρᾶς, ἐξ ἧς ἐξέχει ἡ κορυφὴ Κούλα. Εἰς ὕψους 100 μ. περίπου ἀπὸ τῆς κοίτης τοῦ ποταμοῦ, εἰς τὴν βορείαν κλιτὺν τῆς Κούλας σχηματίζεται εἰς τὸν βράχον ὡς πρόσβασις τεχνητὸς λαιμός, μεθ᾽ ὃν σχηματίζεται πρὸς βορρᾶν ἠπιωτέρα ἡ κλιτύς. Ἐπ᾽ αὐτῆς ἔκειτο ἀρχαία πόλις γνωστοῦ ἴσως ὀνόματος μὴ κατερχομένη μέχρι τῶν ποδῶν τῆς λοφοσειρᾶς. Τὸ ὕψιστον σημεῖον αὐτῆς εἶνε τὸ ἀμέσως παρὰ τὸν λαιμὸν καὶ θὰ ἦτο ἡ ἀκρόπολις, ὑπ᾽ αὐτὴν δὲ εὕρηται ἡ συνέχεια τῆς πόλεως εἰς κλιμακωτὰ πεδία καθ᾽ ἕκαστον τετειχισμένα, ὡς δεικνύει τὸ στοιχειῶδες σχέδιον (εἰκ. 1), ἐν τῷ ὁποίῳ ὁ ἀριθ. 1 δεικνύει τὸ ταπεινότατον ἐπίπεδον τῆς πόλεως, τὸ 4 τὸ ὕψιστον ἤτοι τὴν ἀκρόπολιν, τὸ 2, 3, 4 ταινίαν βραχώδη ἀνερχομένην πρὸς νότον, τὸ δὲ 2α ἐπίπεδον ἰσοϋψὲς πρὸς τὸ 2. Πάντα τὰ ἐπίπεδα, πλὴν τῆς βραχώδους ταινίας, παρὰ τὴν φύσιν τοῦ λόφου, ἥτις ἀπαιτεῖ νὰ εἶνε οὗτος ἐπικλινής, εἶνε ἐσχηματισμένα τεχνητῶς ὡς ἐπίπεδα, διότι περιεβάλλοντο ὑπὸ τειχῶν, ἅτινα ἠμπόδιζον τὸν κατάρρουν τῶν χωμάτων. Τὰ τείχη δὲν ὑπάρχουσι πλέον, καταστραφέντα πιθανῶς χάριν τῶν ἀναγκῶν τῆς ὑποκειμένης νῦν πόλεως, ἐν χρόνῳ, οὗ τὴν ἀνάμνησιν δὲν διετήρησαν οἱ κάτοικοι.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
12/10/2023 10:44:54 EEST - 167.114.118.212